

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Нормативно-правове регулювання обліку

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність 071 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол № 9 від 23 грудня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Нормативно-правове регулювання обліку
Викладач (-і)	Лещук Г.В., д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(067)2559984
Е-mail викладача	halyna.leshchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/ffdb5131146b495132ba
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Дисципліна «Нормативно-правове регулювання обліку» спрямована на засвоєння теоретичних і методичних аспектів забезпечення облікового процесу та організації професійної підготовки бухгалтера з урахуванням світових освітніх тенденцій і його роботи як суб'єкта управління підприємством. Результатом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння теорії та практики освітнього процесу підготовки бакалавра й оволодіння професійно-психологічними компетенціями фаху бухгалтера.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета курсу: Формування системи теоретичних і практичних знань з законодавчого забезпечення та регулювання обліку. Основними завданнями вивчення дисципліни «Нормативно-правове регулювання обліку» є: - набуття вмінь аналізу практики застосування законодавства в сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності; - сприяння розвитку у студентів самостійності мислення; - засвоєння студентами юридичної лексики і термінології; - формування правової культури студентів. Досконале вивчення дисципліни дозволить запобігти помилкам при застосуванні законодавства в сфері бухгалтерського обліку, успішно вирішувати завдання по зміцненню законності. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: • напрями та тенденції розвитку, важливі проблеми оновлення й удосконалення законодавства в сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності; • правові засади та основні принципи організації та здійснення діяльності в сфері бухгалтерського обліку та фінансової звітності. • знати особливості правового регулювання бухгалтерського обліку в Україні, стислий зміст найбільш важливих законодавчих документів, що регулюють ведення обліку та порядок складання звітності; вміти: володіти знаннями з теоретичних засад бухгалтерського обліку; • використовувати методологічні прийоми під час проведення наукових досліджень з бухгалтерського обліку; • самостійно аналізувати зміст законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів законодавства в сфері бухгалтерського обліку; • тлумачити правові норми й роз'яснювати вимоги законів та інших нормативно-правових актів у галузі регулювання в сфері бухгалтерського обліку; • розв'язувати конкретні правові ситуації, що виникають у практиці здійснення діяльності в сфері бухгалтерського обліку.	

Результати навчання:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК07. Здатність бути критичним та самокритичним.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11. Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.

СК03. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення.

СК04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

СК10. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.

ПР06. Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.

ПР08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
лекції	16	6
практичні	14	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
3	071Облік і оподаткування	другий	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни			
Тема, план	Кількість годин (денна форма навчання/заочна форма навчання)		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Правове положення бухгалтерського обліку в Україні. 1. Бухгалтерський документ. Вимоги до змісту і оформлення документів. Класифікація бухгалтерських документів. Види недоброякісних документів. 2. Облікові реєстри та їх види. Порядок виправлення помилок в документах згідно з Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку. 3. Документ з точки зору Кримінально-процесуального кодексу України. 4. Вилучення облікової документації.	2/-	2/-	8/10
Тема 2. Законодавче і нормативно-правове регулювання звітності та мета її складання. 1. Звітність підприємства як заключний крок системи бухгалтерського обліку. 2. Законодавче і нормативно-правове забезпечення звітності та мета її складання. 3. Інформаційні потреби користувачів звітності. Види, класифікація та склад звітності підприємства. 4. Елементи та якісні характеристики фінансової звітності. 5. Принципи підготовки фінансової звітності та розкриття інформації. 6. Склад фінансової звітності	2/2	2/-	8/10
Тема 3. Особливості правового регулювання обліку необоротних активів. 1. Склад необоротних активів. 2. Класифікація, визначення та оцінка основних засобів. 3. Поняття зносу (амортизації) основних засобів та методи розрахунку амортизації. 4. Поняття інших необоротних та нематеріальних активів. 5. Документування господарських операцій з обліку необоротних активів.	2/1	2/1	8/10

Тема 4. Особливості нормативно-правового регулювання обліку запасів 1. Поняття запасів та їх значення. 2. Визнання запасів активами, їх оцінка при надходженні та вибутті. 3. Поняття, класифікація і оцінка виробничих запасів. 4. Документування господарських операцій. Бухгалтерське відображення операцій з руху виробничих запасів. 5. Закономірності відображення ознак слідів злочинної діяльності, які проявляються в бухгалтерській інформації.	2/1	2/1	8/20
Тема 5. Правове регулювання грошового обігу 1. Грошова система України її основні елементи. 2. Правові основи організації грошового обігу на території України. 3. Організація роботи каси. 4. Ліміт залишку готівки. Грошові документи та грошові кошти в дорозі. 5. Документи з обліку операцій з готівкою. Безготівкові розрахунки. 6. Порядок відкриття рахунків в кредитних установах. 7. Документування господарських операцій по рахунках в банках. 8. Роль, значення і зміст діяльності органів внутрішніх справ по охороні грошової системи України.	4/1	2/1	12/20
Тема 6. Правове регулювання обліку зобов'язань 1. Види, класифікація та оцінка зобов'язань. 2. Правові основи організації обліку зобов'язань. 3. Заробітна плата: поняття, види та форми. 4. Правові основи організації обліку розрахунків з оплати праці. 5. Порядок нарахування та виплати заробітної плати. 6. Нарухування на фонд оплати праці та утримання із заробітної плати робітників і службовців.	4/1	4/1	16/10
Разом	16/6	14/4	60/80

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання 100 бальна: 50 протягом семестру, 50 за залік. Зараховано – “відмінно” (90-100 балів)– студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; Зараховано – “добре” (70-89 балів) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; Зараховано – “задовільно” (50-69 балів) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; Незараховано (менше 50 балів) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами. Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні: – поточне оцінювання в кожному навчальному семестрі (15 %); – виконання модульних контрольних робіт (15 %); – домашня контрольна робота (10%); – тестування в Системі дистанційного навчання (10 %); – обсяг балів за екзамен (50 %). Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті (студент повинен отримати п’ять і більше оцінок) шляхом виконання завдань, отриманих в процесі навчання. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Якщо студент пропустив заняття (лекційні чи практичні) без поважної причини та без відома викладача – він зобов’язується відпрацювати їх. У будь-якому випадку студенти зобов’язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри обліку і оподаткування здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали (див. Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, URL: https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf)
	Відповідно до навчального плану, студент виконує дві модульні контрольні роботи. Головна мета – перевірка ступеня засвоєння студентами теоретичних положень курсу. Окремим видом письмової роботи є домашня контрольна робота метою якої є набуття практичних навичок щодо формування планових та звітних калькуляцій, відображення виробничих витрат на рахунках бухгалтерського обліку, розподілу між об’єктами калькулювання загальновиробничих витрат тощо. У разі відсутності здобувача з поважних причин при написанні контрольної (модульної) роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах

	визначеного викладачем відповідного семінарського (практичного, лабораторного) заняття. При неявці здобувача у зазначений термін без поважних причин кількість балів з модуля дорівнює «0» (нуль).
Практичні заняття	Практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Оцінки за практичне заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Максимальну оцінку 50 балів студент може отримати протягом семестру, 50 балів за залік. Мінімальним допуском до заліку є 25 балів.
Методи навчання	Наочні методи навчання - ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів презентації, відео). Інтерактивні методи навчання - ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи однокласників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді, дискусії, мозковий штурм, ігровий метод).
Методи навчання	Практичні методи навчання - передбачають виконання задач та вправ), які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Інноваційні методи навчання - поєднують інтерактивні та комп'ютерні технології. Серед інноваційних методів навчання використовуються: компетентісний метод, проектно-дослідницький метод, використання інформаційно-комунікаційних технологій та діджитал-інструментів. Зокрема інструменти Google, програми Canva, Prezi, Kahoot, Mentimeter. Методи дистанційного навчання - ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської авторської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформ для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications, Google Meet.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи студента, що відводиться на вивчення дисципліни «Нормативно-правове регулювання обліку» складає 60 годин. Студентам пропонується виконання протягом семестру завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника (https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/c1a57ddf09aad774da14). Згідно графіку навчального процесу в період контролю за самостійною роботою студент проходить тестування на платформі дистанційного навчання.

7. Політика курсу

Письмові роботи: студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання у визначений для контролю самостійної роботи період згідно графіку навчального процесу.

Академічну заборгованість студент здає відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Вживати їжу та напої під час занять в аудиторії забороняється (крім води або за медичними показаннями).

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в дистанційному форматі відповідно до встановлених університетом правил.

Пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а "нб" округляється.

Індивідуальні завдання виконуються відповідно до затверджених кафедрою вимогах.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, довідка від лікаря з зазначенням періоду хвороби).

8. Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. N 436-ІУ / [Електронний ресурс]: за даними Верховної Ради України № 436-15, станом на 20.09.2015р. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-УІ із змінами та доповненнями / [Електронний ресурс]: за даними Верховної Ради України № 2755-17, станом на 20.09.2015р. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-ІУ / [Електронний ресурс]: за даними Верховної Ради України № 435-15, станом на 30.09.2015р. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України // Курсом реформ облік 2000, 4.1 - К.: Баланс - клуб, 2000.- С.147 - 157.
5. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.09.1993 р. N 2939-ХП (в редакції від 07.08.2015 р.). - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (в редакції від 18.03.2014 р.). - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок у фінансових звітах»: наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999 р. N 137 (в редакції від 10.01.2012 р.). - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99>.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. N 92 (в редакції від 24.07.2015 р.). - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 р. № 246 (в редакції від 01.01.2015 р.). - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237 (в редакції від 09.08.2013 р.). - [Електронний ресурс]: Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.
12. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: Навчальний посібник / Н. Я. Зарудна, О. М. Кундеус, Т. А. Яковець. – Тернопіль : ТАЙП, 2016. – 283 с.
13. Іванський А. Й. Нормативно-правове регулювання реєстраційної діяльності : комент. довід. / Іванський А. Й. - Одеса : Гельветика, 2019. 627 с.
14. Карлін М. І. Правові основи підприємництва: навч. посіб. – 2-е вид., випр. і доповн. – К.: Кондор, 2006. – 368 с
15. Крупка Я.Д. Фінансовий облік : підруч. / Я.Д Крупка, З.В. Задорожний, Н.В. Гудзь та ін. – 4-те вид. доповн. та переробл. – Тернопіль : ТНЕУ, 2019. – 451 с.
16. Хомко Л. В., Кульгавець Х. Ю. Правове регулювання підприємницької діяльності : навч. посібник. – Львів: ЛьвДУВС. – 2016. – 424 с.
14. Лещук Г.В., Савків У.С., Кузьмін Т.Л. (2024) Нормативно-правове забезпечення проведення інвентаризації на прикладі закладів харчування. Наукові інновації та передові технології. № 6 (34). С. 859-872. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-6\(34\)-859-871](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-6(34)-859-871)
15. Лещук Г.В., Савків У.С., Кузьмін Т.Л. (2024) Нормативно-правове забезпечення ведення бухгалтерського обліку в системі управління закладів харчування. Наукові перспективи. № 4 (46). С. 652-665. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4\(46\)-652-664](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-4(46)-652-664)

Викладач _____

Лещук Г.В.